

بررسی میزان چسبندگی کاندیدا آلبیکنس به مواد مورد استفاده در ساخت بیس دنچرهای متحرک

دکتر امید صوابی* - دکتر رومینا مظاہری** - دکتر شهلا شادزی*** - دکتر فرحت نجاتی دانش*
استادیار گروه آموزشی پرتوزهای متحرک دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی اصفهان
**دستیار تخصصی گروه آموزشی دندانپزشکی کودکان دانشکده دندانپزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی اصفهان
***دانشیار گروه آموزشی میکروبیولوژی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی اصفهان

Title: An evaluation on the adherence of Candida albicans to different denture-base materials

Authors: Savabi O. Assistant Professor*, Mazaheri R. Resident**, Shadzi S. Associate Professor***, Nejatidaneh F. Assistant Professor*

Address: *Dept. of Prosthodontics, Faculty of Dentistry, Isfahan University of Medical Sciences

**Dept. of Pedodontics, Faculty of Dentistry, Isfahan University of Medical Sciences

***Dept. of Microbiology, Faculty of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences

Statement of Problem: The surface topography of denture base material is an important factor for the adhesion of candida albicans and other microorganisms.

Purpose: The aim of this study was to evaluate the adherence of candida albicans to four types of denture base materials (Acropars acrylic resin, Meliodent acrylic resin, rough and smooth surfaces of Molloplast B).

Materials and Methods: Seven blocks of two types of acrylic resins and ten blocks of silicone with one rough and one smooth surface were made and incubated in a suspension of candida albicans. After washing, the blocks were stained with acridine orange and examined under fluorescent microscope. For statistical analysis ANOVA and Duncan tests were used.

Results: It was observed that candida adhesion to rough surfaces of acrylic resins and silicone was significantly more than polished surfaces of acrylic resins and smooth silicone ($P < 0.0001$). However, no statistical significant difference was found between polished acrylic resins surfaces and smooth silicone.

Conclusion: Significant differences in the adherence of candida to the surfaces of different denture base materials are due to differences in surface topography, chemical, physical and hydrophobic properties so it is recommended to minimize the roughness and irregularities of denture base

Key words: Candida albicans; Denture base; Silicone rubber; Denture stomatitis

Journal of Dentistry. Tehran University of Medical Sciences (Vol. 16; No.4; 2004)

چکیده

بیان مسئله: خصوصیات سطحی مواد سازنده بیس دنچرهای متحرک یکی از عوامل مهم در چسبندگی میکرووارگانیسم‌ها بیویژه کاندیدا آلبیکنس به آنها می‌باشد.

هدف: مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان چسبندگی کاندیدا آلبیکنس بر روی مواد مختلف مورد استفاده در بیس پرتوز (اکریل اکروپارس، اکریل ملیودنت و سطوح صاف و خشن سیلیکون مولو پلاستB) انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه تجربی، ۷ قطعه از هریک از اکریل‌های اکروپارس، ملیودنت و ۱۰ قطعه از سیلیکون مولوپلاست B که یک سطح آنها خشن و یک سطح آنها صاف بود، تهیه شد؛ سپس این قطعات در سوسپانسیونی از کاندیدا آلبیکنس قرار داده شدند. پس از

انجام شستشو، قطعات مورد آزمایش با آکریدین اورنج رنگ آمیزی و با میکروسکوپ فلورسنت بررسی شدند. اطلاعات به دست آمده با استفاده از آزمونهای آماری آنالیز واریانس یک طرفه و Post-Hoc از نوع دانکن تحلیل گردید.

یافته‌ها: میزان چسبندگی کاندیدا به سطوح پرداخت نشده آکریلیک و سطوح خشن سیلیکون به طور معنی داری از سطوح پرداخت شده آکریلیک و سطوح صاف سیلیکون بیشتر بود ($P<0.0001$)؛ همچنین بین سطوح پرداخت شده آکریلیک و سطوح صاف سیلیکون تفاوت قابل ملاحظه‌ای از نظر تجمع کاندیدا ملاحظه نشد.

نتیجه‌گیری: تفاوت میزان چسبندگی کاندیدا، به سطوح مختلف به علت خصوصیات توپوگرافی سطحی، شیمیایی، فیزیکی و خاصیت هیدروفوئیک و تراوایی مواد فوق می‌باشد؛ بنابراین به حداقل رساندن خشونت سطحی بیس دنچر جهت جلوگیری از تجمع میکرووارگانیسم‌ها اهمیت ویژه‌ای دارد.

کلید واژه‌ها: کاندیدا آلبیکنس؛ بیس دنچر؛ لاستیک‌های سیلیکون؛ دنچر استوماتیت

مجله دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران (دوره ۱۶، شماره ۴، سال ۱۳۸۲)

کردن، سطوح آسترهای نرم، متخلخل تر و ناهموارتر از سطوح آکریلیک بود؛ همچنین چسبندگی کاندیدا آلبیکنس به آنها به مراتب بیشتر از سطوح آکریلیک بود (۱۴). Davenport نیز ویژگیهای سطحی بیس آکریلیک را اندازه‌گیری کرد و نتایج مشابهی بدست آورد (۱۵).

Verran و Maryan در تحقیقی گیر و چسبندگی کاندیدا آلبیکنس به سطوح صاف و خشن رزین‌های آکریلیک و سیلیکون را بررسی کردند. نتایج این مطالعه نشانگر کمتر بودن تعداد کاندیدا روی سطوح صاف بود؛ همچنین اختلاف معنی‌داری در تعداد کاندیداهای چسبیده به سطوح صاف آکریل و سیلیکون وجود نداشت ولی چسبندگی به سطوح خشن به طور قابل ملاحظه‌ای بیشتر از سطوح صاف بود و سطوح خشن سیلیکون، چسبندگی بیشتری نسبت به سطوح آکریلیک خشن داشتند (۱۶).

Nikawa و همکاران چسبندگی کاندیدا آلبیکنس به سطوح خشک و آغشته به بzac مواد آستری دنچر، را ارزیابی کردند. از بین ۷ نوع آستر نرمی که آغشته به بzac نبودند، نوع Coe comfort بیشترین میزان چسبندگی کاندیدا را نشان داد ولی در نمونه‌های آغشته به بzac، تفاوت بارزی در چسبندگی کاندیدا مشاهده نشد؛ این محققان چنین نتیجه گرفتند که چسبندگی کاندیدا به سطوح آغشته به بzac به

مقدمه

استفاده از پروتزهای دندانی فلور میکروبی دهان را تغییر می‌دهد و در بعضی از افراد موجب دنچر استوماتیت می‌گردد (۳،۲،۱).

به عقیده بسیاری از محققان چند عامل در ایجاد دنچر استوماتیت دخیل می‌باشند (۴)؛ در حالی که به نظر عده‌ای دیگر هیچ فاکتور اتیولوژیک اولیه در این زمینه وجود ندارد (۵). یکی از عوامل مهم پاتوزن این بیماری، حضور بی‌شمار مخمرهای نظیر کاندیدا آلبیکنس در سطح بافتی بیس دنچر -که احتمالاً یک مخزن عفونت است- می‌باشد (۶). Davenport در مطالعه خود در مورد انتشار کاندیدا در سطح مخاط و دنچر، اعلام کرد که دنچر استوماتیت، با ترازید کاندیدا بر روی سطح دنچر ارتباط دارد؛ بنابراین درمان باید بیشتر در جهت کاهش میزان کاندیدا موجود در سطح دنچر باشد (۷).

پیش‌نیاز کلونیزاسیون موفق یک میکرووارگانیسم و ایجاد عفونت، توانایی چسبندگی آن به سلول اپی‌تیال سطحی (۸) و یا سطح بافتی دنچر می‌باشد (۱۰،۹) که به خصوصیات فیزیکی و شیمیایی مخمرها و سطوح جامد وابسته است (۱۳،۱۲،۱۱).

در مطالعه Allison و Douglas که سطوح داخلی دنچرهای سه بیمار مبتلا به دنچر استوماتیت شدید را بررسی

اکروپارس (صنایع پزشکی مارلیک- تهران)، ملیودنت (Heraeus Kulzer, UK) و سیلیکون مولوپلاست (Detax, Germany) استفاده شد. برای تهیه قطعات مورد آزمایش، دو ورقه موم بیس پلیت (Detry, Dentsply, Gmbh) به ابعاد 3×4 سانتیمتر و ضخامت $1/5$ میلیمتر آماده گردید. مراحل مفل گذاری برای هر یک از این قطعات مومی دریک مفل مجزا انجام شد (تصویر۱).

برای تهیه گج استون، 100 گرم گج استون (مولدانو) (Heraeus Kulzer) با 30cc آب مخلوط گردید. اختلاط در خلا، انجام و به هنگام ریختن گج از ویبراتور استفاده شد. پس از حذف موم، خمیر رزین اکریلیک به نسبت وزنی 1 به 2 مخلوط گردید و در یکی از مفل‌ها، اکریل گرماسخت اکروپارس و در دیگری اکریل ملیودنت قرار داده شد. عمل پروسس اکریل در حرارت 70 درجه سانتیگراد به مدت یک ساعت و سپس نیم ساعت در دمای جوش انجام گردید. پس از خارج ساختن ورقه‌های اکریل، یک طرف آنها به خوبی پرداخت گردید و طرف دیگر آن به همان صورت (پرداخت نشده) باقی گذاشته شد؛ سپس به کمک صفحه (Disk) ذغالی از هر ورقه اکریلیک 7 قطعه مربع کوچک به ابعاد 1×1 سانتیمتر جدا گردید (تصویر۲).

برای تهیه قطعات سیلیکون نیز ابتدا قطعات مومی کوچک به قطر 4 میلیمتر آماده گردید. 5 قطعه از این مومها به شکل مربع‌هایی به ابعاد 1 سانتیمتر و 5 قطعه دیگر به شکل دایره‌هایی به قطر 1 سانتیمتر بودند. این مومها بر روی یک ورقه شلاک قرار گرفتند و اطراف آنها به خوبی سیل گردید؛ سپس عمل مفل گذاری انجام شد (تصویر۱). مولوپلاست B در مولدهای ایجاد شده متراکم گردید و عمل پروسس در دمای 100 درجه سانتیگراد (212 درجه فارنهایت) به مدت 2 ساعت انجام شد.

در مرحله پروسسینگ، یک سطح سیلیکون در مجاور

مراتب کمتر از سطوح خشک می‌باشد (۱۷).

در مطالعه Zeigel و Kent سیلیکون‌های پروسس شده در مقابل سطوح شیشه‌ای صاف، دارای شفافترین سطح و سیلیکون‌های پروسس شده در برابر گج مخلوط شده در هوا دارای بیشترین خشونت در سطح بودند (۱۸).

Redford و همکاران در گزارش خود اعلام کردند که خشونت سطحی لایه‌های نرم و اکریل، چسبندگی کاندیدا را تشدید می‌کند ولی آغشته شدن سطح به بزاق از چسبندگی کاندیدا می‌کاهد (۱۹).

Egusa و همکاران، تأثیر آغشته‌سازی نمونه‌های اکریلیک با نیستاتین و آمفوترسین B را در کاهش چسبندگی کاندیدا به اثبات رساندند (۲۰)؛ اما Lefebvra و همکاران، افزودن ماده خدمیکروبی حاوی تری کوزان به اکریل را بر کاهش چسبندگی کاندیدا آلبکنسیس بی‌اثر یافتند (۲۱).

طبق گزارش Price و همکاران، ایجاد تغییر شکل سطحی لاستیک‌های سیلیکون از طریق بمباران با آرگون پلاسمایی و به دنبال آن کاربرد سایلین منجر به چسبندگی کمتر کاندیدا می‌شود (۲۲). Waltimo و همکاران دریافتند که پلیمرهایی که بتازگی تهیه شده‌اند، نسبت به آنها بی‌که برای مدتی در آب نگهداری شده‌اند، نسبت به کاندیدا، چسبندگی کمتری نشان می‌دهند؛ این محققان علت احتمالی را ناشی از آزاد شدن مولرها اعلام کردند (۲۳).

مطالعات اندکی در مورد اثر خشونت نسبی اکریل و سطح داخلی دنچر در چسبندگی کاندیدا به این سطوح انجام شده است (۲۴).

مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان چسبندگی کاندیدا آلبکنس به رزین‌های اکریلیک اکروپارس و ملیودنت و نیز سطوح صاف و خشن سیلیکون مولوپلاست B انجام شد.

روش بررسی

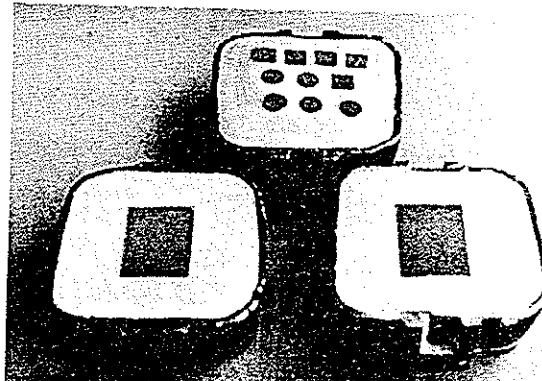
در این مطالعه تجربی آزمایشگاهی، از اکریل گرماسخت

- میکروبیولوژی

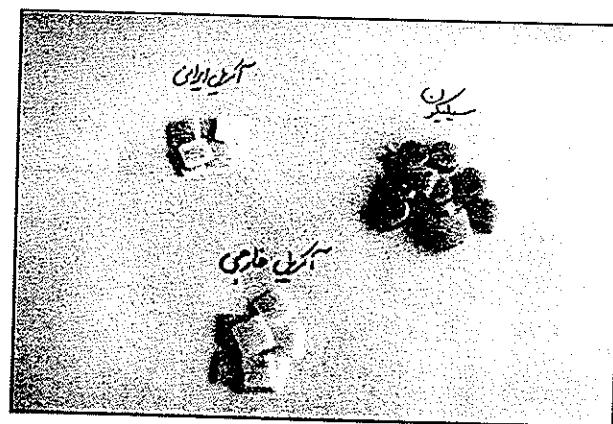
نمونه مورد نظر از سوش لیوفیلیزه کاندیدا آلبیکنس به شماره ۵۰۲۷ (از مرکز مرجع پژوهش‌های علمی - صنعتی تهران) تهیه شد؛ سپس یک ویال از آن به منظور رشد بیشتر در ۱۰۰ میلی‌لیتر محلول Sabouraud Dextrose (نوعی محیط کشت روتین برای رشد قارچها) وارد گردید. برای هر آزمایش، خلوص کاندیدا آلبیکنس با استفاده از میکروسکوب و همچنین از طریق کشت بررسی شد. به منظور خالص و جدا کردن سلول‌های قارچ از محیط کشت مایع، از دستگاه سانتریفیوژ (۷۵۰ دور در دقیقه، ۲۰ دقیقه) به همراه سه مرحله شستشو در بافر فسفات استریل (H_2PO_4 ۶/۸ gr) با $pH=7/2$ استفاده گردید. پس از انجام مراحل شستشو و خالص‌سازی، به سلول‌های کاندیدا آن قدر بافر فسفات اضافه گردید تا میزان (OD) Optical Density (Optical Density) به عدد ۱ در طول موج ۵۴۰ نانومتر رسید. در چنین حالتی غلظت سلول‌های کاندیدا، $1/۲۹ \pm 0.6 \times 10^7$ میلی‌لیتر بود؛ سپس ۵۰ میلی‌لیتر از این سوسپانسیون سلولی استاندارد شده، به یک ظرف پتربال که حاوی قطعات آکریل و سیلیکون بود، اضافه گردید و به مدت ۱ ساعت در دمای آزمایشگاه (۲۶ درجه سانتیگراد) نگهداری شد. پس از این مدت تمام قطعات از ظرف خارج و شسته شدند؛ به این صورت که هر یک از نمونه‌ها به آرامی ۱۰ بار در ۱۰۰ میلی‌لیتر بافر فسفات فرو برده شد. این عمل ۳ بار تکرار گردید تا همه سلول‌های سست از سطح قطعات جدا شوند.

نمونه‌ها در مجاورت هوا خشک شدند و به منظور ثبیت سلول‌های چسبیده باقیمانده، به مدت ۱ دقیقه در متانول قرار داده شدند. پس از خشک کردن مجدد، تمامی نمونه‌ها به مدت ۲ دقیقه در محلول رنگ آمیزی آکریدین اورنج (Acridine Orange) با غلظت ۰/۱٪ در بافر فسفات با $pH=7/2$ غوطه‌ور شدند؛ سپس مجدداً شسته و در مجاورت هوا خشک گردیدند.

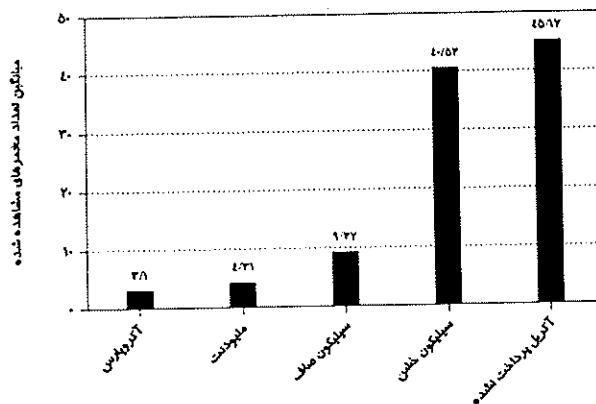
ورقه شلاک و سطح دیگر آن در مجاورت استون قرار داشت؛ به همین دلیل هر یک از قطعات سیلیکون حاصل دارای دو سطح صاف و خشن بودند. به منظور تمایز سطح صاف و خشن از یکدیگر، پس از مرحله حذف موم به کمک اسپاتول شیارهای کوچکی در استون واقع در بین حفره‌ها ایجاد شد تا به هنگام پک کردن سیلیکون، مقداری از آن داخل شیارها برود و یک دسته کوچک برای هر قطعه ایجاد شود (تصویر ۱). این دسته، مجاور سطح خشن سیلیکون قرار می‌گرفت. پس از خارج ساختن قطعات سیلیکون از مفل اضافات آن با قیچی چیده شد و تمامی قطعات از ذرات گچ تمیز گردید. قطعات آکریلیک و سیلیکون، توسط دستگاه اولتراسونیک به مدت ۱ دقیقه در الكل ۹۰٪ تمیز شد؛ سپس با آب مقطر کاملاً شسته و به مدت ۲۴ ساعت در یک ظرف محتوى آب مقطراستریل با دمای ۲۴ درجه سانتیگراد قرار داده شدند.

تصویر ۱- مفل گذاری قطعات مومنی

تصویر ۲- قطعات آکریلیک و سیلیکون مورد آزمایش

تصویر ۳- اثر نوع ماده (سطح مختلف) در چسبندگی کاندیدا آلبیکنس

بحث

اتصال کاندیدا آلبیکنس به مواد سازنده پروتپرتوزی دندانی پیش نیاز وقوع دنچر استوماتیت می‌باشد. در این تحقیق میزان چسبندگی کاندیدا آلبیکنس به مواد مختلف سازنده بیس دنچر و سطوح صاف و خشن آنها مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه سطوح آکریلیک پرداخت نشده، معرف سطوح بافتی دنچر که آکریل در مجاورت گچ پلیمریزه می‌گردد و هیچ‌گونه پرداختی روی آن صورت نمی‌گیرد، می‌باشد.

به همین ترتیب سطح خشن سیلیکون مانند سطح بافتی دنچرهای با لایه نرم می‌باشد. به همین دلیل مقایسه این دو با سطوحی که پرداخت مناسب دارند، مانند مقایسه سطح بافتی و سطح پرداخت پروتپرتوز می‌باشد. در مطالعه حاضر از نظر چسبندگی کاندیدا، بین ۵ گروه مورد آزمایش، (آکریل آکروپارس، آکریل ملیودنت، سیلیکون صاف، سیلیکون خشن و سطوح پرداخت نشده آکریلیک) تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($P<0.0001$) که علت آن تفاوت در توبوگرافی سطحی و نیز خصوصیات شیمیایی، فیزیکی، خاصیت هیدروفوبیک و تراوایی مواد فوق می‌باشد (۱۹، ۱۶، ۱۳)؛ همچنین میزان چسبندگی کاندیدا به دو ماده آکریل آکروپارس و ملیودنت پرداخت شده، تفاوت معنی‌داری را نشان

در نهایت همه نمونه‌ها با بکارگیری Incident Beam (Olympus, BX 40) Fluorescent Microscope بزرگنمایی ۱۰۰۰ مورد آزمایش قرار گرفتند و برای هر نمونه تعداد ۶ میدان دید میکروسکوپی به طور تصادفی شمارش گردید؛ به این ترتیب تعداد کاندیدا در ۴۲ میدان دید در هر نمونه آکریلی پرداخت شده، بررسی شد ($6 \times 7 = 42$)

از بین نمونه‌های پرداخت نشده، ۷ نمونه به طور تصادفی انتخاب و به همین ترتیب در هر کدام، در ۶ میدان دید میکروسکوپی به طور تصادفی شمارش کاندیدا انجام شد؛ همچنین برای ۱۰ قطعه سیلیکون ۶۰ میدان دید برای هر کدام از سطوح صاف و خشن آنها مورد بررسی قرار گرفت.

اطلاعات حاصله با استفاده از آزمونهای آماری آنالیز واریانس یک‌طرفه و Post-Hoc از نوع دانکن تحلیل گردید.

یافته‌ها

نتیجه شمارش تعداد کاندیدادر میدان دید ذکر شده در سطوح خشن و صاف رزین‌های آکریلیک و سیلیکون، نشانگر کمبودن میزان چسبندگی کاندیدا به سطوح پرداخت شده آکریل‌های آکروپارس و ملیودنت و نیز سطح صاف سیلیکون، بود؛ اما میزان چسبندگی به سطوح پالیش نشده و سطح خشن سیلیکون زیاد بود (تصویر ۳).

میزان چسبندگی کاندیدا در ۵ گروه مورد مطالعه از لحاظ آماری اختلاف معنی‌داری داشت ($P<0.0001$) (جدول ۱). مقایسه گروهها با استفاده از آزمون دانکن، تفاوت معنی‌داری را بین آکریل آکروپارس و ملیودنت با سطح پرداخت شده و سیلیکون صاف از لحاظ چسبندگی کاندیدا نشان نداد؛ همچنین بین سطوح سیلیکون خشن و آکریل پرداخت نشده تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. اما بین سطوح پرداخت شده آکریل آکروپارس و ملیودنت و سیلیکون صاف با سطوح پرداخت نشده آکریل و سیلیکون خشن تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($P<0.05$).

تجمع کاندیدا را بر روی آن افزایش دهد (۲۳، ۱۳).

میزان چسبندگی کاندیدا آلبیکنس به مواد سیلیکون زیاد است؛ اما ویژگیها و توپوگرافی سطح سیلیکون به ویژگی سطح ماده‌ای بستگی دارد که در برابر آن پروسس می‌شود می‌باشد.

(۲۲، ۱۹، ۱۸)

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که میزان چسبندگی کاندیدا به سطح خشن سیلیکون بیشتر از سطح صاف آن می‌باشد؛ بنابراین اگر سیلیکون در مجاورت یک سطح صاف مانند شیشه، سطوح آکریلیک پرداختشده یا شلاک یا استونی که خلل و فرج آن حداقل ممکن باشد، پروسس شود، سطح صافتری خواهد داشت و میزان چسبندگی کاندیدا به این سطوح صاف سیلیکونی در حد سطوح آکریلیک پرداختشده خواهد بود؛ به علاوه کلونیزاسیون بیشتر میکرووارگانیسم‌ها در تماس با سطح خشن سیلیکون منجر به تخریب زودتر سیلیکون‌ها می‌گردد؛ بنابراین خشونت سطحی پروتز و نیز سطوح بافتی پروتز که پرداخت نمی‌گردد، یک ناحیه حفاظتی ایده‌آل را برای میکرووارگانیسم‌ها فراهم می‌سازد که باعث رشد بیشتر و گسترش آنها به نواحی دیگر می‌شود و در صورت عدم رعایت بهداشت بیمار و استفاده دائم از پروتز، می‌تواند موجب دنچر استوماتیت گردد.

در مطالعه حاضر تأثیر مواد تمیزکننده دنچر روی سطوح مورد آزمایش بررسی نشد و پیشنهاد می‌شود که در مطالعات بعدی مد نظر قرار گیرد.

نداد که علت آن احتمالاً مشابه بودن ترکیب و ساختمان دو ماده و شرایط یکسان لابراتواری از قبیل مفل گذاری، پروسس و پرداخت سطوح برای تهیه و آماده سازی این قطعات می‌باشد.

بین میزان چسبندگی کاندیدا به سطوح پرداختشده و پرداختشده آکریلیک تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($P<0.05$) که با تحقیق Maryan (۱۶)؛ این مطلب نشان می‌دهد که پرداخت سطوح آکریلیک، اثر قابل توجهی در کاهش چسبندگی کاندیدا خواهد داشت؛ زیرا خلل، فرج و نامهاریهای ماکروسکوپیک و میکروسکوپیک، محل خوبی برای تجمع کاندیدا و بروز دنچر استوماتیت در بیماران می‌باشد؛ بنابراین سطوح آکریلیک باید به خوبی پرداخت شوند. اما با توجه به این که عموماً سطح بافتی دنچر به علت حفظ تطابق آن با بافت‌های نشستگاه دنچر پرداخت نمی‌شود؛ بنابراین لازم است اصول خاصی در ساخت دنچر رعایت گردد، به عنوان مثال بهتر است به هنگام قالبگیری از مواد قالبگیری که پروزیته کمتر و سطوح صافتری ایجاد می‌کنند، استفاده گردد، گچ‌های استاندارد، با دانه‌های ریز به کار روند و مخلوط کردن آب و گچ با نسبت صحیح، دمای مناسب و تحت خلاء انجام شود؛ همچنین ریختن گچ با استفاده از ویراتور صورت پذیرد.

مخلوط کردن مونومر و پلیمر رزین‌های آکریلیک با نسبت صحیح و در مرحله خمیری انجام شود و زمان و دمای پروسس آکریل نیز کاملاً رعایت گردد؛ زیرا وجود مونومر آزاد می‌تواند موجب ایجاد پروزیته و خشونت در آکریل شود و

جدول ۱- شاخصهای آماری بررسی شده در گروههای مورد آزمایش

نتیجه آزمون	سطوح پالیش نشده آکریلی	سطوح پالیش نشده آکریلی	سطوح پالیش نشده آکریلی	سیلیکون خشن	سیلیکون صاف	سیلیکون خارجی	آکریل ایرانی	آکریل ایرانی	گروهها	
									شاخصها	میانگین
$F=18/1427$ $P<0.0001$	۴۵/۱۷ ۳۸/۱۶ ۲۴	۴۰/۵۲ ۵۳/۶۵ ۶۰	۹/۲۷ ۱۱/۰۰ ۶۰	۴/۳۱ ۶/۳۰ ۴۲	۲/۱ ۶/۴۰ ۴۲				تعداد	

منابع:

- 1- Arendorf TM, Walker DM. Denture stomatitis: a review. *J Oral Rehabil* 1978; 14: 217-27.
- 2- Girard BJ, Landry RG, Giasson L. Denture stomatitis: etiology and clinical considerations. *J Can Dent Assoc* 1996; 62: 808-12.
- 3- Samaranayake LP, McCourtie J, Macfarlane TW. Factors affecting the in-vitro adherence of candida albicans to acrylic surfaces. *Arch Oral Biol* 1980; 25:611-15.
- 4- Abelson DC. Denture plaque and denture cleansers. *J Prosthet Dent* 1981; 45:376-9.
- 5- Bergendal T. Status and treatment of denture stomatitis patients: a 1 year follow-up study. *Scand J Dent Res* 1982; 90: 227-38.
- 6- Budtz-Jorgensen E. The significance of candida albicans in denture stomatitis. *Scand J Dent Res* 1974; 82:151-190.
- 7- Davenport JC. The oral distribution of candida in denture stomatitis. *Br Dent J* 1970; 129:151-60.
- 8- Gibson RJ, Houte JV. Bacterial adherence in oral microbial ecology. *Annu Rev Microbiol* 1975; 29:19-44.
- 9- Rotrosen D, Calderone RA, Edwards JE. Adherence of candida species to host tissue and plastic surfaces. *Rev Infect Dis* 1986; 8:73-85.
- 10- Segal E. Pathogenesis of human mycoses: role of adhesion to host surfaces. *Microbiol Sci* 1987; 4:344-47.
- 11- Nikawa H, Sadamori S, Hamada T, Satou N, Okada K. Non specific adherence of candida species to surface-modified glass. *J Med Vet Mycol* 1989; 27:269-71.
- 12- Minagi S, Miyake Y, Inagaki K, Tsuru H, Suginaka H. Hydrophobic interaction in candida albicans and candida tropicalis adherence to various denture base resin materials. *Infect Immun* 1985; 47:11-4.
- 13- Miyake Y, Fujita Y, Minagi S, Suginaka H. Surface hydrophobicity and adherence of candida to acrylic surfaces. *Microbios* 1986 ; 46:7-14.
- 14- Allison RT, Douglas WH. Micro-colonization of the denture fitting surface by candida albicans. *J Dent* 1973; 1:198-201.
- 15- Davenport JC. The denture surface. *Br Dent J* 1972; 133: 101-5.
- 16- Verran J, Maryan CJ. Retention of candida albicans on acrylic resin and silicone of different surface topography. *J Prosthet Dent*. 1997;77:535-39.
- 17- Nikawa H, Iwanaga H, Kameda M, Hamada T. In vitro evaluation candida albicans adherence to soft denture-lining materials. *J Prosthet Dent* 1992; 68:804-8.
- 18- Kent K, Zeigler RF. Surface topography of silicon rubber prosthetic materials fabricated using conventional processing techniques. *J Prosthet Dent* 1982; 48: 698-702.
- 19- Radford DR, Sweet SP, Challacombe SJ, Walter JD. Adherence of candida albicans to denture-base materials with different surface finishes. *J Dent* 1998; 26: 577-83.
- 20- Egusa H, Elepola AN, Nikawa H, Hamada T, Samaranayake LP. Exposure to subtherapeutic concentrations of polyene antifungals suppresses the adherence of candida species to denture acrylic. *Cancer Chemotherapy* 2000; 46: 267-74.
- 21- Lefebvre CA, Wataha JC, Cibirkas RM, Schuster GS, Parr GR. Effect on the cytotoxicity and fungal growth on a softliner. *J Prosthet Dent*. 2001; 85: 352-6.
- 22- Price C, Waters MG, Williams DW, Lewis MA, Stickler D. Surface modification of an experimental silicon rubber aimed at reducing initial candidal adhesion. *J Biomed Mater Res* 2002; 63: 122-8.
- 23- Waltimo T, Vallittu P, Haapasalo M. Adherence of candida species to newly polymerized and water-stored denture base polymers. *Int J Prosthodont* 2001; 14: 457-60.
- 24- Radford DR, Challacombe SJ, Walter JD. Denture plaque and adherence of candida albicans to denture-base materials invivo and invitro. *Crit Rev Oral Biol Med* 1999; 10: 99-116.